

The Teaching Profession between Attractiveness and Social Limits

[Profesia didactică între atractivitate și limite sociale]

Laura MIU¹, Ana Larisa IFRIM², Marius-Alin DRAGU³, Oana Mariana CIUCHI⁴

¹ Engineer, 2nd year MA student, National University of Science and Technology Politehnica Bucharest, Faculty of Chemical Engineering and Biotechnology, Romania, miulaura19@gmail.com

² Engineer, 2nd year MA student, National University of Science and Technology Politehnica Bucharest, Faculty of Chemical Engineering and Biotechnology, Romania, t58ifrim@gmail.com

³ Scientific coordinator, Engineer, Assistant Professor, National University of Science and Technology Politehnica Bucharest, Romania, marius_alin.dragu@upb.ro

⁴ Scientific coordinator, Lecturer, National University of Science and Technology Politehnica Bucharest, Department of Training for Teaching Career and Socio-Humanities Sciences, Romania, oanapsih@yahoo.com

Abstract

The present paper offers a concise overview of the teachers' roles in Romanian society, identifying the level of attractiveness among young people towards this profession, as well as the causes that lead them to choose alternative career paths. This micro-research was conducted on a sample of 100 university students in Romania (enrolled in bachelor's, master's, or doctoral programs) through an online questionnaire. From the study conducted, we can conclude that young people opt for psycho-pedagogical training in order to obtain certification for the teaching profession without it being their first carrier choice. Additionally, we identified that this lack of motivation is due to the social status of the profession in the labor market, inadequate salaries compared to professional requirements, the high demanding tasks, the bureaucratization and lack of predictability of the educational system. By identifying these factors that reduce the attractiveness of the profession to students, we consider it would be beneficial to develop educational strategies/policies to ensure the stability of human resources within the teaching system as a whole.

Keywords: young teachers, motivation, psycho-pedagogical training.

How to cite: Miu, L., Ifrim, A.L., Dragu, M.-A., & Ciuchi, O.M. (2025). The Teaching Profession between Attractiveness and Social Limits. *Anuarul Universității "Petre Andrei" din Iaș Fascicula: Asistență Socială, Sociologie, Psihologie*, 31, 77-91.
<https://doi.org/10.63331/upasw/31/08>

Introducere

Într-o societate complexă în care învățământul nu oferă perspective clare de avansare și dezvoltare profesională comparativ cu alte domenii (domeniile ingineresti, domeniul IT etc.), profesia didactică devine tot mai puțin prezentă în lista locurilor de muncă ce sunt considerate stabile și atractive pentru tineri. Profesia de cadru didactic aduce cu sine satisfacții imense: oferă oportunitatea de a modela viitorul prin educație, posibilitatea de a inspira și de a influența pozitiv viețile elevilor prin aplicarea cunoștințelor și a abilităților pedagogice într-un mediu dinamic.

În România anului 2024, cadrele didactice se confruntă deseori și cu lipsa de respect din partea elevilor, părinților sau chiar a sistemului educațional în sine, făcând ca această profesie să nu fie pe lista tinerilor atunci când își aleg calificarea. Un alt motiv semnificativ care accentuează lipsa motivației studenților este reprezentat de schimbările frecvente în politicile educaționale și instabilitatea socială. Conform unor statistici din 2021, doar 9,6% din totalul profesorilor era reprezentat de profesori cu vârsta între 18 și 30 de ani¹. Alegerea profesiei didactice presupune și abilitatea cadrului didactic de a stăpâni probleme legate de disciplina și comportamentul elevilor. În România, profesorii debutanți pot avea dificultăți în gestionarea comportamentului și disciplinei în clasă din cauza lipsei de respect – în principal, din partea elevilor. Totodată, școlile din România se confruntă adesea cu lipsa de resurse materiale și infrastructură, ceea ce poate face munca profesorilor mai dificilă și mai puțin plăcută. În ambele situații prezentate, lipsa de sprijin din partea sistemului educațional accentuează absența proaspeților absolvenți în învățământ.

Din punctul de vedere al pregătirii, profesia didactică necesită doi piloni: formarea de specialitate în domeniul ales și formarea psihopedagogică și didactică de specialitate, atât teoretică, cât și practică. Pe de o parte, primul pilon necesită frecventarea cursurilor universitare necesare pe plan profesional. Pe de altă parte, al doilea pilon este crucial pentru dobândirea abilităților de transmitere în cadrul unei săli de clasă din sistemul de învățământ a cunoștințelor dobândite deja.

Formarea cadrelor didactice, îndeosebi a profesorilor, reprezintă „frecventarea cursurilor unei instituții de învățământ superior și pregătirea în cadrul unor seminare speciale care cuprind elemente de specialitate, didactica specialității, pedagogie, pedagogie școlară, practică școlară, de obicei și psihologie, sociologie, științe politice”². Toate aceste aspecte teoretice și practice sunt completate de motivația și devotamentul profesorului în devenire pentru a putea avea o carieră didactică de succes, care integrează dezvoltarea continuă atât pe plan pedagogic, cât și psihologic.

Formarea cadrelor didactice în România presupune colaborarea mai multor instituții și organizații educaționale. Formarea timpurie a cadrelor didactice presupune urmarea unor studii liceale/universitare de profil.

¹ Edupedu, „Mai puțin de 1 din 10 profesori din România este tânăr,” *Edupedu.ro*, 2021, <https://www.edupedu.ro/mai-putin-de-1-din-10-profesori-din-romania-este-tanar-top-10-judete-cu-cei-mai-multi-profesori-sub-30-de-ani>, accesat la 17 aprilie 2024.

² Horst Schaub și Karl Georg Zenke, *Dicționar de pedagogie* (Iași: Editura Polirom, 2001).

Principalele instituții implicate în formarea cadrelor didactice sunt universitățile, prin facultăți oferind pregătirea de specialitate pentru profesia didactică, iar prin Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD) al fiecărei universități se oferă programul de formare psihopedagogică, concomitent cu studiile universitare de licență/master sau în regim postuniversitar și programul de studii universitare de master didactic cu durata de 2 ani.

Ministerul Educației (ME) asigură coordonarea metodologică a procesului de formare a cadrelor didactice din România prin elaborarea actelor normative subsecvente legilor organice, respectiv Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023³ și Legea învățământului superior nr. 199/2023⁴ „(1) În calitate sa de principal finanțator, pe baza analizei nevoilor de formare din sistem, Ministerul Educației stabilește calificările și rutele de formare inițială a personalului didactic, profilul profesional și standardele profesionale pentru funcțiile didactice, reperele curriculare pentru formarea inițială, precum și alocarea cifrei de școlarizare corespunzătoare”. În strânsă legătură cu ME își au aportul la conturarea politicilor și strategiilor de formare inițială și continuă a cadrelor didactice și următoarele instituții/consilii consultative: Agenția Română de Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ARACIS), Autoritatea Națională a Calificărilor (ANC), Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), instituțiile de învățământ superior, inspectoratele școlare județene și Casa Corpului Didactic (CCD).

În vederea realizării obiectivelor disciplinelor de Practică pedagogică de specialitate, instituțiile de învățământ superior care au în structura/oferta educațională Programul de formare psihopedagogică acreditat, încheie acorduri-cadru cu inspectoratele școlare județene și unitățile de învățământ preuniversitar. Ulterior formării inițiale pentru accesul în profesia didactică, cadrele didactice din învățământul preuniversitar își continuă formarea frecventând cursuri, programe, stagii, sesiuni de formare, oferite de instituții abilitate în acest sens, asigurând astfel componenta de dezvoltare profesională, iar pentru evoluția în cariera didactică aceștia fiind condiționați să promoveze examenele de obținere a gradelor didactice II, I și titlul de profesor emerit⁵.

În conformitate cu prevederile art. 28 din Legea învățământului superior nr. 199/2023, „Programul de studii universitare reprezintă un grup de unități curriculare de predare, învățare, cercetare, aplicații practice și evaluare, planificate astfel încât să ducă la o calificare universitară certificată printr-o diplomă și printr-un supliment de diplomă”, iar aceste programe de studii universitare „sunt grupate pe domenii de studii și organizate pe 3 cicluri de studiu: licență, master, doctorat”⁴.

Formarea pentru exercitarea performantă a profesiei didactice din România vizează:

³ Legea învățământului preuniversitar nr. 198 din 4 iulie 2023, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023, cu modificările și completările ulterioare, https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99giere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_preuniversitar_nr_198.pdf.

⁴ Legea învățământului superior nr. 199 din 4 iulie 2023, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023, cu modificările și completările ulterioare, https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99giere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_superior_nr_199.pdf.

⁵ Mariana Rodica Niculescu, *Formarea formatorilor* (București: Editura All Educational, 2000).

- ocuparea unui post de profesor în învățământul preșcolar sau primar, condiționată de absolvirea studiilor universitare de licență, specializarea Pedagogia învățământului primar și preșcolar;

- ocuparea unui post de profesor în învățământul secundar inferior (gimnazial) și secundar superior (ciclul liceal inferior), condiționată de absolvirea studiilor universitare de licență în specialitatea postului și a programului de formare psihopedagogică nivelul I;

- ocuparea unui post de profesor în învățământul secundar superior (ciclul liceal superior), condiționată de absolvirea studiilor universitare de master în specialitatea postului și a programului de formare psihopedagogică nivelul II;

- ocuparea unui post didactic în învățământul universitar este condiționată de respectarea prevederilor legale în vigoare și a condițiilor specifice prevăzute în Metodologia de ocupare a posturilor didactice/cercetare a instituției de învățământ superior aprobată de Senatul universitar, care, de regulă, include obligativitatea absolvirii Programului de formare psihopedagogică de nivel II.

Certificarea pentru profesia didactică se obține prin parcurgerea concomitent cu studiile universitare de licență/master a Programului de formare psihopedagogică nivelul I și II sau în regim postuniversitar și promovarea examenelor de absolvire a programelor. Curricula Programului de formare psihopedagogică nivelul I conține: Psihologia educației, Fundamentele pedagogiei, Teoria și metodologia curriculumului, Teoria și metodologia instruirii, Teoria și metodologia evaluării, Managementul clasei de elevi, Didactica specialității, Instruirea asistată de calculator, Practică pedagogică în învățământul preuniversitar. Curricula Programului de formare psihopedagogică nivelul II conține: Psihopedagogia adolescenților, tinerilor și adulților, Proiectarea și managementul programelor educaționale, Didactica domeniului și dezvoltări în didactica specialității, Practică pedagogică în învățământul liceal, postliceal și universitar, la care se adaugă studiul altor două discipline din pachetele opționale oferite prin planul de învățământ aprobat la nivel național⁶.

Fiecare modul cuprinde, în ultimul semestru, o etapă de practică pedagogică, fiind o componentă esențială în formarea cadrelor didactice. Constă în aplicarea cunoștințelor și a abilităților teoretice dobândite într-un mediu practic, într-o instituție a învățământului aferent modulului. Această activitate practică le oferă viitorilor profesori oportunitatea de a-și dezvolta și de a-și demonstra aptitudinile pedagogice, de a înțelege mai bine procesul de învățare al elevilor și de a se adapta la diversele nevoi și provocări ale mediului educațional. Practica pedagogică cuprinde mai multe etape:

- Observația în clasă, care permite înțelegerea strategiilor de predare și managementul clasei de elevi;

- Realizarea unui plan de lecție, ce implică identificarea obiectivelor de învățare, proiectarea materialelor didactice adecvate, organizarea activităților de învățare și evaluarea progresului elevilor;

- Predarea sub supravegherea unui profesor mentor, care permite aplicarea cunoștințelor teoretice într-un mediu real și a abilitățile practice de predare și gestionare a clasei;

⁶ Laura Șerbănescu, *Formarea profesională a cadrelor didactice – Repere pentru managementul carierei* (București: Editura Printech, 2011).

– Evaluarea și autoevaluarea, cere implică identificarea punctelor forte și a ariilor ce necesită îmbunătățiri.

Totodată, similar cu definitivarea studiilor de specialitate, este obligatorie susținerea examenului național de definitivare în învățământul preuniversitar/licențiere în cariera didactică, constând într-o „etapă de evaluare a portofoliului personal și o probă scrisă și este organizat de Ministerul Educației, conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului Educației”⁷.

Metodologia cercetării

Lucrarea de față este puternic influențată de principiul pragmatismului. Review-ul de literatură detaliat în paginile de mai sus nu este decât un prim pas în înțelegerea contextului legislativ, social, cultural și academic în care își desfășoară activitatea un viitor absolvent pregătit pentru a susține activități de predare în sistemul de învățământ din România. Pentru a putea înțelege în profunzime atitudinea următoarei generații de absolvenți față de exercitarea profesiei didactice se impune într-un mod fundamental și decisiv utilizarea unui instrument de investigare a socio-umanului. Este evidentă deci aplicarea chestionarului ca instrument de cercetare, acesta realizând o conexiune directă între autori și publicul-țintă. Ca metodă de diseminare s-a ales mediul online, datorită avantajelor categorice pe care le deține: flexibilitate temporală și spațială pentru participanți în oferirea răspunsurilor la întrebări, diseminarea relativ facilă a chestionarului într-un interval scurt de timp unei mase mari de public-țintă, ușurința colectării datelor și procesării lor ulterioare, determinarea unor trenduri etc.

Scopul chestionarului a fost colectarea de informații referitoare la atractivitatea profesiei didactice pentru studenți ce aparțin tuturor ciclurilor universitare, de licență, masterat sau doctorat.

Principalele axe ale metodei de investigare folosită pot fi expuse după cum urmează: o primă axă circulară, ce pornește de la respondent și este îndreptată tot spre acesta; a doua axă pornește de la respondent către profesia didactică și este guvernată de percepția studentului asupra celor ce profesează; a treia axă vizualizează relația studentului cu profesia de cadru didactic ca opțiune de viitor. Nu în cele din urmă, se explorează o axă circulară de dimensiuni sporite: contextul social în care se exercită profesia didactică. De asemenea, chestionarul include și întrebări pentru a descrie eșantionul de respondenți.

Chestionarul realizat cuprinde 17 întrebări, ultimele 4 fiind întrebări de profil. Acestea sunt întrebări închise cu răspuns unic ce permit o clasificare eficientă care poate fi corelată cu restul itemilor și contribuie la contextualizarea răspunsurilor din cadrul celorlalte întrebări. Primul item este o întrebare deschisă cu răspuns unic și opțiunea other, ce are ca scop o mai bună înțelegere a factorului motivațional al studentului în actul învățării. Cea de-a doua întrebare se axează pe cunoștințele legislative pe care le deține viitorul cadru didactic, având ca structură o scală de evaluare Likert de la 1 – „deloc” la 5 – „în foarte mare măsură”.

⁷ Legea învățământului superior nr. 199 din 4 iulie 2023, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023, cu modificările și completările ulterioare, https://edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99giere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_superior_nr_199.pdf.

Itemii 3 și 4 se focusează pe calitățile și competențele pe care profesorii trebuie să le dețină pentru a exercita profesia didactică din perspectiva eșantionului chestionarului. Primul item din cei doi menționați mai sus este cu răspuns unic, iar cel de-al doilea este un item de tip matrice cu răspunsuri multiple, fiecare sub-item folosind aceeași scară Likert.

Itemii 5, 6 și 7 corespund axei 3 – relația respondenților cu profesia didactică în vederea unei viitoare cariere. Astfel, întrebările abordează măsura în care profesia didactică este o opțiune și la ce nivel de învățământ, împreună cu motivația acestei alegeri. Ultimii doi itemi sunt cu răspuns unic, deși factorul motivațional permite alegerea opțiunii other pentru o mai bună înțelegere a motivației studenților pentru profesia didactică.

Itemii 8, 9 și 10 aduc în prim-plan imaginea respondentului ca și cadru didactic valorificând experiența informală, nonformală sau formală, calitățile pe care studentul consideră că le deține și pasul decisiv de urmare sau nu a Programului de formare psihopedagogică. Întrebarea 9 este direct corelată cu itemul 3, în care studentul descrie principala calitate a unui profesor, astfel putându-se identifica gradul de asociere pe care studentul îl face între propria persoană și profesia pedagogică.

Următorii 3 itemi (11, 12 și 13) se focusează pe ultima axă a chestionarului: axa circulară de dimensiuni sporite, și anume contextul social. Se sintetizează opinia respondenților asupra relevanței profesiei de cadru didactic cu ajutorul unui item de tip matrice cu răspunsuri unice pe o scală cu opțiuni de tip „deloc” – „în foarte mare măsură”. Apoi se pune accentul pe limitările acestei vocații printr-o întrebare cu răspuns unic, dar și posibilitatea de alegere a opțiunii other. Nu în cele din urmă, respondenții pot oferi recomandări și sugestii pentru îmbunătățirea statutului social al profesiei didactice într-o întrebare deschisă de tip text.

După cum a fost menționat și în paragrafele de mai sus, ultimele 4 întrebări se concentrează pe descrierea eșantionului, identificându-se instituția de învățământ superior/programul de studii la care sunt înmatriculați respondenții, precum și genul.

Descrierea eșantionului

Majoritatea respondenților fac parte din Universitatea Națională de Știință și Tehnologie Politehnica București (UNSTPB) – 73 de răspunsuri. Pe locurile următoare se află Universitatea din București cu 5 răspunsuri și Universitatea „Titu Maiorescu” din București cu 3 răspunsuri, conform figurii de mai jos.

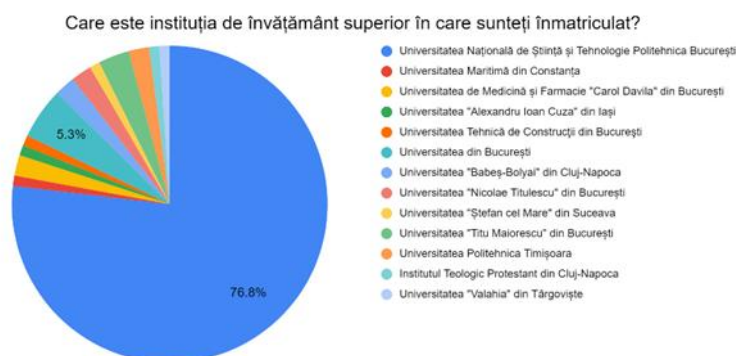

Figura 1. Distribuția pe universități a eșantionului studiat

Se observă că respondenții chestionarului sunt majoritar înmatriculați în cadrul programului de studii universitare pe domeniul fundamental de studii ingineresti – 75%. Acest procent (figura 2) nu este surprinzător, având în vedere că majoritatea eșantionului provine din cadrul UNSTPB. Pe locul al doilea sunt prezenți studenții din cadrul domeniului științelor sociale, iar pe locul al treilea cei încadrați în științe medicale și biomedicale.

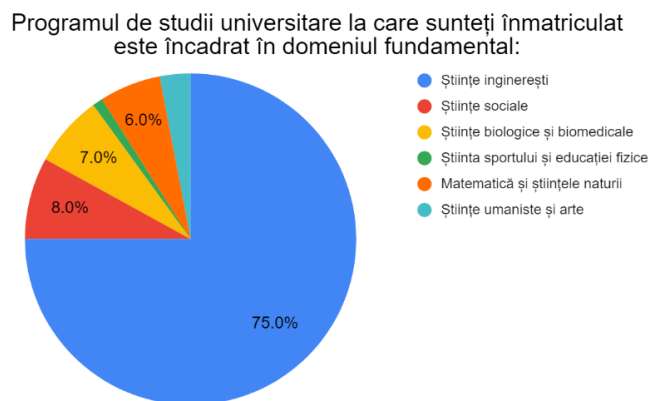

Figura 2. Distribuția în funcție de domeniile fundamentale a eșantionului studiat

De asemenea, din cei 100 de respondenți, 68 sunt de gen feminin și 28 de gen masculin, în timp ce 4 studenți au ales să nu răspundă la întrebare (figura 3).

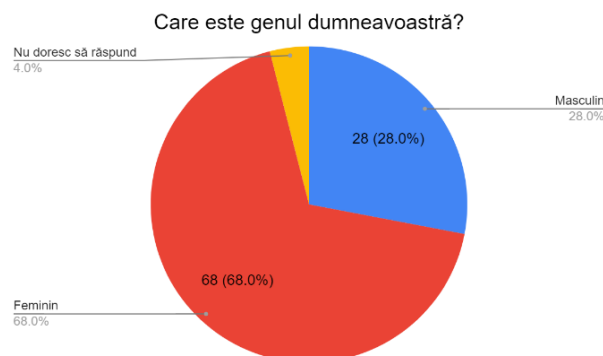

Figura 3. Distribuția în funcție de gen a respondenților

Totodată, majoritatea respondenților fac parte din ciclul de studiu de licență, 64,3%, în timp ce doar 28,6 % sunt respondenți masteranzi și 7,1 % doctoranzi (conform figurii 4).

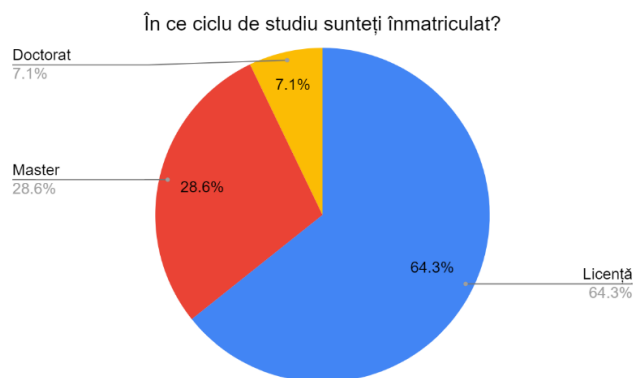

Figura 4. Distribuția în funcție de ciclul de studiu al respondenților

Rezultate și discuții

Item 1

Studentii chestionați au răspuns la itemul 1, item cu răspunsuri multiple, alegând factorul motivațional care susține actul învățării. Factorul predominant ales a fost dorința de a cunoaște (54%), urmată de dorința de a absolvi o universitate de prestigiu (17%), conținuturile unei/unor discipline (14%) și familia (5%). Toate răspunsurile sunt vizibile în figura 5:

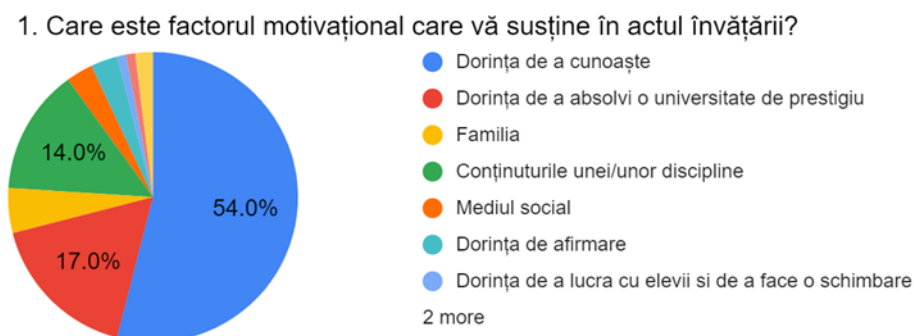

Figura 5. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la factorul motivațional care le susține în actul învățării

Item 2

Fiind ulterior întrebați de măsura în care sunt informați cu privire la legislația în vigoare referitoare la exercitarea profesiei didactice, pe o scară de la 1 la 5 (1 – deloc; 5 – în foarte mare măsură), răspunsurile sunt distribuite astfel: 1 – 16%; 2 – 36%; 3 – 28%; 4 – 16%; 5 – 4% (conform figurii 6). Analizând distribuția răspunsurilor la acest item se constată că peste 50% dintre studenții respondenți au apreciat ca fiind informați din punct de vedere legislativ în mică măsură.

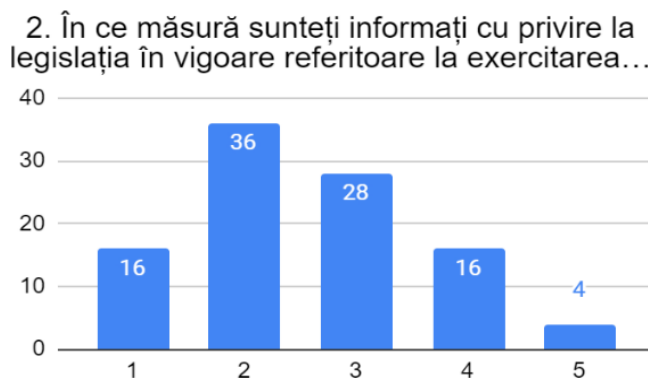

Figura 6. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la măsura în care sunt informați cu privire la legislația în vigoare referitoare la exercitarea profesiei didactice

Item 3

Ținând cont de percepția studentului asupra profesiei didactice, itemul 3 – cu alegere unică – implică alegerea calității principale a unui cadru didactic. Răspunsurile sunt echilibrate, fiind apreciate astfel: vocația profesională – 31%; receptivitatea și disponibilitatea în comunitate – 22%; stilul pedagogic – 17%; afecțiunea/empatia pentru elevi/studenti – 16%; responsabilitatea – 7%; conduita morală – 7%. Analizând răspunsurile, înclinația puternică spre învățământ, pasiunea și aptitudinile dascălului pentru profesia didactică sunt principalele calități considerate de tineri, așa cum se poate observa și din reprezentarea grafică de mai jos:

Figura 7. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la principala calitate a unei persoane pentru exercitarea profesiei didactice

Item 4

Întrebați de relevanța competențelor pentru exercitarea profesiei didactice în întrebarea 4, studenții au răspuns în rândul fiecăreia măsura în care le consideră semnificative, de la deloc semnificative la semnificative în foarte mare măsură. Interpretând datele, respondenții au susținut că sunt semnificative în foarte mare măsură competențele de comunicare și relaționare (78%), psihopedagogice (64%), urmate de cele științifice (47%), în timp ce sunt considerate a fi relevante în mare măsură competențele transversale (42%), urmate de cele digitale (39%) și de management (33%), așa cum se observă în figura 8.

4. În ce măsură considerați relevante competențele de mai jos pentru exercitarea profesiei didactice?

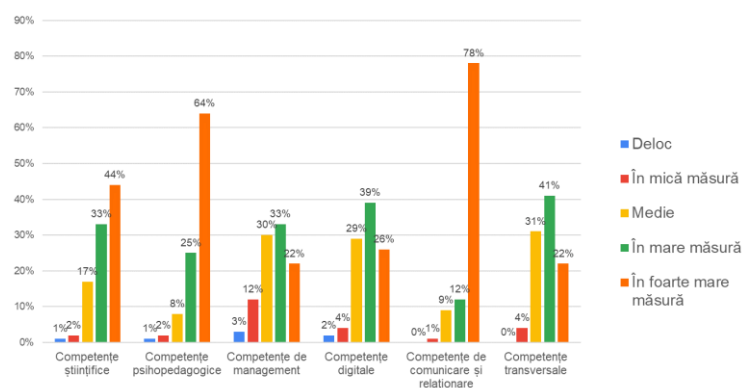

Figura 8. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la competențele și relevanța lor pentru exercitarea profesiei didactice

Item 5

Conform următorului item, respondenții aveau de apreciat în ce măsură constituie cariera didactică o opțiune pentru ei, bifând pentru fiecare opțiune măsura, de la deloc la în foarte mare măsură. Datele obținute au fost prelucrate astfel: prima opțiune profesională – deloc 43%, în mică măsură 25%; a doua opțiune profesională – medie 31%, deloc 21%. Interpretând răspunsurile, respondenții se gândesc mai degrabă la exercitarea profesiei didactice în urma modulului de formare psihopedagogic absolvit ca o a doua opțiune profesională. Datele obținute sunt reprezentate în figura 9.

5. În ce măsură profesia didactică constituie o opțiune profesională pentru dumneavoastră?

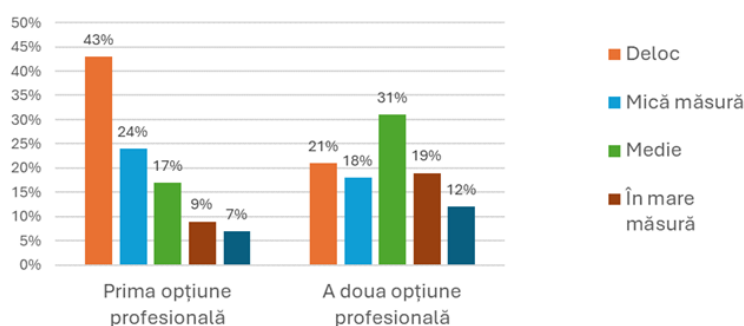

Figura 9. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la măsura în care constituie o opțiune profesională cariera didactică

Item 6

În continuare s-a dorit identificarea nivelului de învățământ la care tinerii preferă să fie încadrați după terminarea formării pedagogice. Itemul este cu răspuns simplu, alegerile fiind: nivelul preșcolar, primar, secundar inferior (gimnazial), secundar superior (liceal) sau universitar. Așa cum se poate observa și în figura 10, 57,9% ar prefera să fie încadrați în mediul universitar, 16,8% în mediul liceal, 14,7% în mediul gimnazial. Răspunsurile sunt considerate relevante, fiind

mai atractive mediile liceal și universitar pentru tineri. Procentele sub 7% se explică și prin nivelul și tipul de pregătire a respondenților.

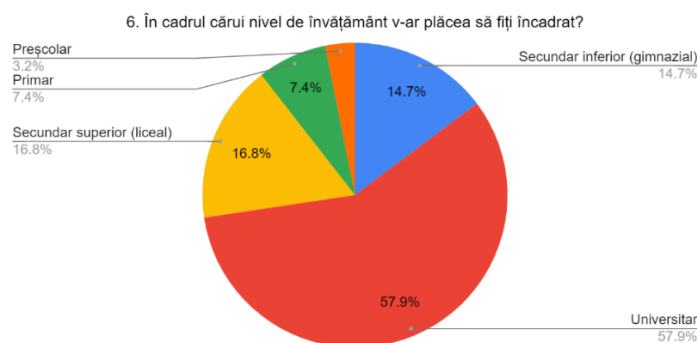

Figura 10. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la nivelul de învățământ în care studenții și-ar dori să fie încadrați

Item 7

Studenții chestionați au răspuns apoi la întrebarea 7, fiind de tip răspuns simplu, alegând factorul motivațional care susține profesia didactică. Factorul predominant ales a fost activitatea de predare/învățare a elevilor/studenților este stimulativă (56,3%), urmat de perioadele de vacanță (10,4%), stabilitatea locului de muncă (9,4%) și profesionalizarea continuă (8,3 %). Toți factorii selectați de respondenți se regăsesc în figura 11. Există, de asemenea, și un răspuns nul, fiind selectată varianta „nu am” un factor motivațional. Se poate concluziona faptul că tinerii sunt motivați de activitatea de predare învățare în sine și de beneficiile cu care vine această meserie: vacanțe, statut social, dezvoltarea profesională.

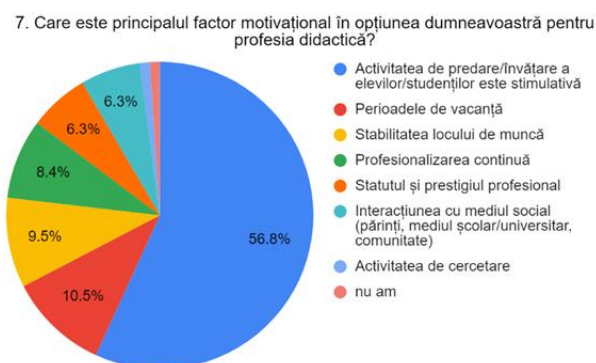

Figura 11. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la principalul factor motivațional în opțiunea tinerilor pentru profesia didactică

Item 8

Direct corelat cu experiența anterioară a studentului în ceea ce privește statutul de cadru didactic, această întrebare din chestionar se referă la modul de exercitare a activităților de acest tip: informal (ajutor pentru efectuarea temelor membrilor familiei), nonformal (activități tip meditații) sau formal (practica pedagogică). Așa cum se observă și în figura 12, itemul a avut un răspuns simplu, de tip binar: „Da” sau „Nu”. Evaluând răspunsurile oferite de studenți, 70% au experimentat acest statut în mod informal, 22% în mod nonformal și 57% în mod formal.

8. Pe parcursul studiilor universitare efectuate, ați experimentat statutul de cadru didactic/tutore într-un context:

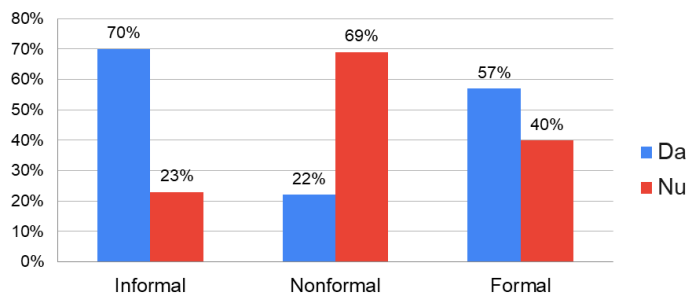

Figura 12. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la experimentarea statutului de cadru didactic sau tutore, în context informal, nonformal și formal

Item 9

În urma analizării pe bază de cuvinte-cheie a răspunsurilor colectate s-a identificat răbdarea drept calitate principală pe care respondenții consideră că o posedă și este imperios necesară pentru exercitarea profesiei didactice. Aceasta revine în răspunsurile a 44 de studenți. Următoarea calitate regăsită este empatia, menționată de 24 de respondenți. În ordine descrescătoare au fost regăsite des și următoarele calități: comunicare – 18 răspunsuri, calmitate, capacitate de explicare, adaptabilitate și responsabilitate la câte 6 răspunsuri. Analiza itemului este detaliată în figura 13.

9. Competențe cheie pentru profesia didactică

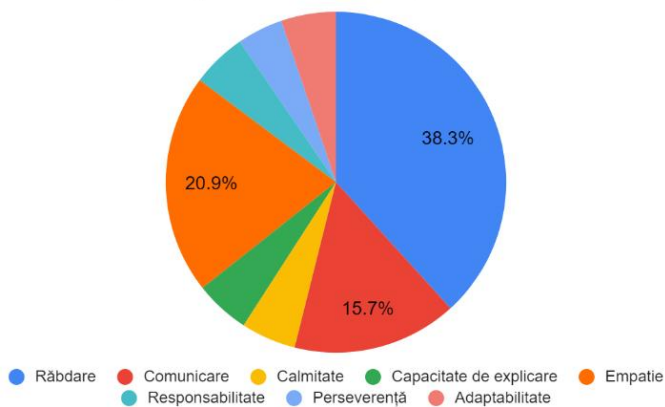

Figura 13. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la calitățile-cheie pe care le posedă în vederea exercitării profesiei didactice

Item 10

În cadrul acestui item se confirmă numărul de respondenți care au urmat modulul de formare psihopedagogică. Respondenții au avut de selectat prin răspuns simplu, „Da” sau „Nu”, prima opțiune fiind alegerea a 64% dintre respondenți, conform figurii 14.

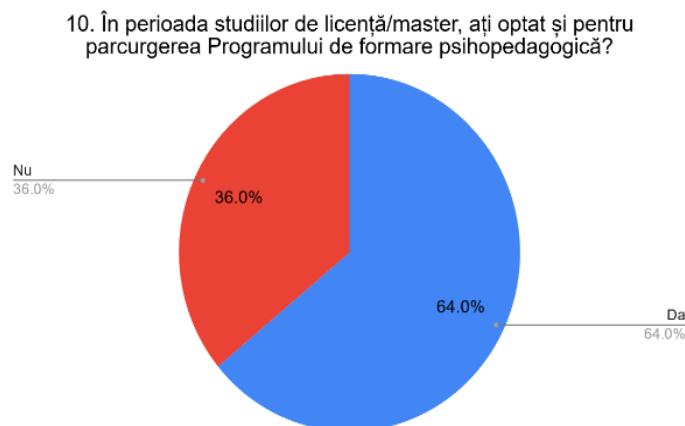

Figura 14. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la urmarea programului de formare psihopedagogică

Item 11

Urmând suita de itemi ce vizează contextul social în alegerea profesiei didactice, se identifică opinia tinerilor despre relevanța profesiei didactice pentru principalele patru grupări sociale implicate, și anume elevi, studenți, părinți și societate. Această întrebare urmărește relevanța pe o scară valorică, de la deloc relevant la relevant în foarte mare măsură. Conform răspunsurilor colectate și reprezentate în figura 15, profesia didactică este relevantă în foarte mare măsură, după cum urmează: în primul rând pentru societate (58%), în al doilea rând pentru elevi (50%) și studenți (49%), iar apoi pentru părinții elevilor/studentilor (33%).

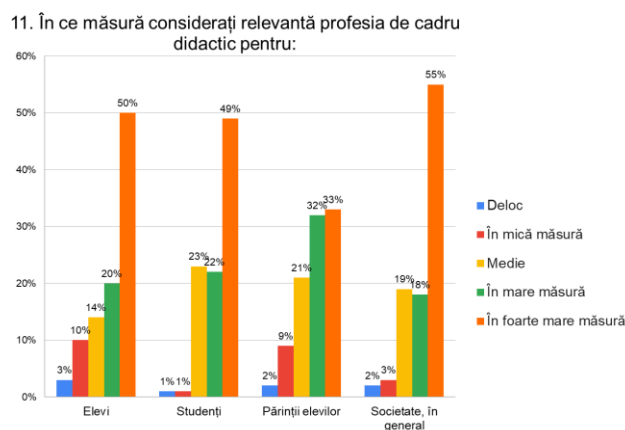

Figura 15. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la relevanța profesiei de cadru didactic pentru elevi, studenți, părinți și societate în general

Item 12

Se urmărește apoi identificarea dezavantajul principal al exercitării profesiei de cadru didactic în România. Dintr-o listă dată de dezavantaje, respondenții au ales drept dezavantaj major salarizarea nemotivantă, într-un procent de 46%, după cum este reprezentat în figura 16. Următoarele dezavantaje identificate conform respondenților sunt: relaționarea dificilă cu elevii/studentii și părinții acestora – 14%, lipsa de predictibilitate a sistemului de învățământ (modificările legislative frecvente) – 13% și birocrtizarea excesivă a sistemului – 12%. Cu

procente de sub 5% se regăsesc și alte dezavantaje, precum dificultăți în evoluția/promovarea în cariera didactică, lipsa de respect și interes al statului român pentru profesori și condițiile de muncă dificile. Rezultatele colectate din ultimii trei itemi sunt de impact, făcând posibilă înțelegerea atitudinii tinerilor din zilele noastre atunci când vine vorba despre alegerea unei profesii, îndeosebi, motivația sau nemotivația lor în ceea ce privește profesia de cadru didactic.

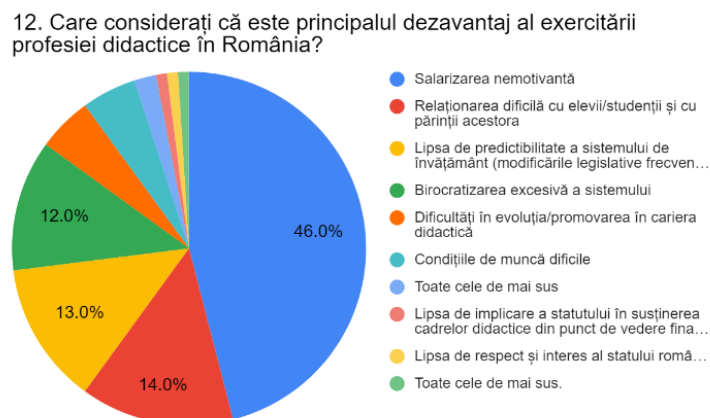

Figura 16. Reprezentarea grafică a alegerilor respondenților referitor la principalul dezavantaj al exercitării profesiei didactice în România

Item 13

În strânsă legătură cu întrebarea 12 este itemul 13, cu răspuns deschis de tip text scurt. Similar cu analiza itemului 9 s-au identificat mai multe cuvinte-cheie. De menționat este faptul că dintre cei 100 de respondenți 30 au ales să nu își exprime opinia. Cea mai răspândită sugestie este aceea de creștere a salariilor, fiind menționată de 38% din respondenți. Nu este deloc surprinzător totuși, având în vedere că la întrebarea 12, 46% au ales această opțiune. Restul răspunsurilor prezintă diversitate, deși toate se axează pe îmbunătățirea condițiilor de muncă făcând referire la diverse aspecte: digitalizarea, formarea continuă a profesorilor și îmbunătățirea resurselor necesare desfășurării actului didactic. În esență s-a cerut rezolvarea tuturor problemelor menționate în cadrul itemului precedent.

Concluzii

Ca urmare a cercetării realizate și a consultării literaturii de specialitate, constatăm că profesia didactică, prin misiunea pe care o are în societate, aceea de a forma personalități armonioase, responsabile și independente, apte de integrare socială corespunzătoare, constituie încă o opțiune a tinerilor și/sau o alternativă pentru cei care doresc să se recalifice pe parcursul traseului profesional.

Știm cu toții că în nicio țară din lume profesia didactică nu ocupă un loc fruntaș în ierarhia profesiilor din perspectiva salarizării. Însă politicile socio-economice ale fiecărui stat conferă, prin nivelul salarizării oferit acestei categorii socio-profesionale, prestigiu profesional și asigură prioritate educației în procesul de evoluție și dezvoltare al societății. În România postdecembristă s-au făcut eforturi guvernamentale repetate în acest sens, însă fără a se reuși atingerea unui nivel care să genereze creșterea atractivității tinerilor față de această profesie. Evident, la acest lucru conlucrează o serie de factori socio-economici complecși, care nu fac

obiectul lucrării noastre (precum nivelul PIB-ului anual în România, valorile sociale la care se raportează tinerii aflate în schimbare, apariția unor noi job-uri etc.).

Totodată, trecem în revistă o serie de factori socio-contextuali identificați care contribuie sistematic la scăderea atractivității pentru profesia didactică: lipsa predictibilității politicilor și a reformelor educaționale, birocratizarea excesivă a sistemului de învățământ, demotivarea pentru evoluția/promovarea în cariera didactică, scăderea nivelului de satisfacție profesională și a prestigiului profesiei.

De asemenea, constatăm că există o dinamică destul de complexă inclusiv la nivelul profilului de competențe necesare exercitării performante a profesiei didactice. Astfel, competențele digitale, precum și cele de comunicare și psihorelaționale sunt cel puțin la fel de importante ca și competențele de specialitate și cele psihopedagogice pentru a putea crește calitatea actului educațional prestat.

Evoluția politicilor/reformelor educaționale și a strategiilor de dezvoltare instituțională a fiecărei unități/instituții de învățământ în sensul contracarării factorilor amintiți mai sus ar putea determina creșterea semnificativă a atractivității tinerilor de calitate în sistemul de învățământ, asigurându-se astfel locul binemeritat al educației în dezvoltarea societății.

References

- Edupedu. „Mai puțin de 1 din 10 profesori din România este tânăr.” *Edupedu.ro*, 2021.
<https://www.edupedu.ro/mai-putin-de-1-din-10-profesori-din-romania-este-tanar-top-10-judete-cu-cei-mai-multi-profesori-sub-30-de-ani>. Accesat la 17 aprilie 2024.
- Legea învățământului preuniversitar nr. 198 din 4 iulie 2023, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023, cu modificările și completările ulterioare. Accesată la 25 aprilie 2025.
https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99giere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_preuniversitar_nr_198.pdf.
- Legea învățământului superior nr. 199 din 4 iulie 2023, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023, cu modificările și completările ulterioare. Accesată la 25 aprilie 2025.
https://edu.ro/sites/default/files/_fi%C8%99giere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_superior_nr_199.pdf.
- Niculescu, Mariana Rodica. *Formarea formatorilor*. București: Editura All Educational, 2000.
- Schaub, Horst, și Karl Georg Zenke. *Dicționar de pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2001.
- Șerbănescu, Laura. *Formarea profesională a cadrelor didactice – Repere pentru managementul carierei*. București: Editura Printech, 2011.